

PANURUS

FUGLE OG NATUR I SØNDERJYLLAND

ORNITOLOGISK FORENING
FOR ALS OG SUNDEVED

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kulde bremsede fugletrækket	2
Forord	3
Flensborg Fjords fugle	4
Konservering af (f)ugle	6
Flådens friske fyre	7
Generalforsamling	8
Hvor er isfuglen blevet af	9
Hvid stork i Sønderjylland 2021	10
Stormmåge	13
Tur til en ø med flotte fugle	14
Fire år med turtelduer	16
Gravand på vandring	18
Udsigt til...	20
Formandens PIP	21
Terner i sønderjylland	22
Opslagstavlen	24
Gæt'n fugl	25
Stor skallesluger 2021	26
Mere urørt skov	29
Er to-ben et fir-ben	30
Udsigt til regn	31
Aktivitetsoversigt	32

Forsidebillede

Stor kobbersneppe

Foto: Henrik Henriksen, Mandø 2021

Bagsidebillede

Rødhøg, hun

Foto: Viggo Petersen Saltvandssøen 2021

BirdLife
DANMARK

Kulde bremsede fugletrækket: Trækfugle fra Afrika er ankommet to uger forsinket

En april præget af lave temperaturer og sne langt mod syd i Europa satte en stopklods for fugletrækket fra tropernes vinterkvarterer mod ynglepladserne i tempererede egne. Men nu er der hul igennem, og løvsangere, rødstjerte, gærdesangere og rørsangere fylder i disse dage Danmark med sang.

Læs hele artiklen her:

www.dof.dk/om-dof/nyheder?nyhed_id=1971

FORORD

Af Viggo Petersen

Mit hjerte det summer af farver & fest
Det lysner i øst & det blåner i vest.
Mod alle odds står mit mismod for fald
Det føles som om noget går som det skal.
Således skriver C.V. Jørgensen i en af hans
sange. Det kan meget vel beskrive situationen
lige nu.

Corona krisen er ved at lette i Danmark.

I OAS har vi nydt godt af de lempede restriktioner, og vores fugleture kører igen som normalt.

Foråret lod i den grad vente på sig og vi gik direkte til sommeren, så fuglene har travlt i år, men mon ikke de når det. Deres største problem er nok mængden af føde i form af insekter. Det er dog ikke kun forårets skyld.

I Panurus lykkedes det til sidst at få samlet tilstrækkeligt med stof til nyt nummer. Deadline blev lidt udfordret, derfor kommer dette blad lidt senere i din brevkasse end sædvanligt.

Endnu en gang blev Panurus fyldt med interessant læsning og herlige billeder af det vi kan lide: FUGLE.

Jydske Vestkysten har bragt hele to artikler om skallesluger projektet. Den sidste på baggrund af Klaus Bo's artikel, som du kan læse på side 26.

Jeg beklager den forkerte aktivitetsoversigt i sidste nummer. Jeg trøster mig ved ordene: "Dem der laver noget, de laver også fejl."

Tyrkerduer
Foto: Orla Jessen

Annonce

Redekasser & Foderhuse

Kig ind på hjemmesiden for typer og priser.

Afhent på mit værksted, eller jeg sender.

Specielle kasser fremstilles gerne efter ønske.

Hans Erik Lock, Aubækvigvej 2, 6200 Aabenraa
tlf. 7462 2203, mobil 2224 5287, mail lock1@live.dk

www.Redekassebyggeren.dk

FLENSBORG FJORDS FUGLE

Af Oliver Laursen

Jeg har tidligere skrevet lidt omkring Flensborg fjord, men ikke hvor jeg går i dybden, og virkelig fortæller jer om alle de fantastiske fugle som benytter sig af Flensborg fjord.

Fjorden lokker meget tit spændene fugle til sig, og det er især havænderne.

fugl imellem dem.

Og der er den lille bitte chance for at finde en stellersand, men den er så sjælden over hele landet, at folk fra hele Danmark vil køre herovre for at se den, den har faktisk været i fjorden i 2013 det var en tysk fuglekigger som tog over til Holnis, og der så hun en hun stellersand som svømmede rundt

Ederfugl på en sten på Flensborg fjord

Foto: Oliver Laursen

Mange hundrede ederfugle kan ses ude på fjorden, og hvis man kigger godt efter, så kan der være en god and imellem dem fx havlitter eller en alk eller to. Hvis man er rigtig heldig, så kan man måske finde en kongeeder-

blandt hvinænder og ederfugle. Så chancen er der da heldigvis.

Hvad kan man forvente?

Fjorden er for de meste en vinterlokalitet da der er flest fugle lige der i vinter-

perioden, som sagt før så er det mest ænder som holder til i fjorden, jeg nævner lige de ænder som holder til. Ederfugl, hvinand, toppet skallesluger, stor skallesluger, havlit, lille lappedykker, toppet lappedykker, gråand og den smukke pibeand.

Hvor skal man stå?

Brunsnæs er et godt sted at stå, da det er i det område at der har opholdt sig stellersand og sikkert nok en kongederfugl, men hvis man ikke er så meget efter sjældne fugle, så kan man også godt stå der fordi at der ser man masser de overnævnte arter.

Hvis man vil se lille lappedykkere, pibeænder, krikænder og hvinænder så skal man helst stå ved broager vig fordi der holder de mest til.

Fugletrækket ved Flensborg fjord

Flensborg fjord er generelt en efterårs-fuglested, men det skal vi vist ikke gå for meget ind i.

Vi kan lige så godt sige at Flensborg fjord giver mange fugle om efteråret, og som sagt så er det mest ænder som bruger fjorden. Men så er det bare et spørgsmål om *hvor man skal stå og hvornår?* Tja det ved jeg skam ikke selv, men jeg syntes at Kragesand, Brunsnæs hage og strandengen ved Brunsnæs, har givet MEGET godt for sig.

Kragesand

Kragesand giver hvert år nogle gode fugle fra sig, og når vinden er i syd, så er det bedst.

Kragesand er kendt som Broagerlands bedste sted for lommer, og det er ikke uden grund. For lidt lang tid siden der blev der faktisk set over 100 rødstrubet lommer, og vist 3 sortstrubet lommer. Men ellers så er der altid godt med fugle, der er mange finker som flyver over

Rødstrubet lom.

Bemærk hvordan næbbet peger opad.

Foto: Oliver Laursen

stedet sammen med gulspurve.

Brunsnæs

Der er sat bænke op langs vandet, så det er bare med at vælge hvilken en man vil kigge ved.

Der kommer småfugle, og det er kort og godt egentlig bare engpibere, bogfinker, gulspurve osv. Der kan sagtens komme en gulirisk eller en rødstrubet piber forbi, men de bliver kun fundet, når de kalder på trækket, så det er lige med at kunne skelne dem fra de andre fugles kald.

Brunsnæs strandeng

Det er kort sagt det samme som ved Brunsnæs, men chancen for at se de spændene fugle er større. Fx traner, vadefugle og vis det har regnet godt de seneste par dage, så kunne der godt sidde en bjergpiber ude på engen, eller en sjælden fugl i krattet/levende hegn.

Et lille tip vis i vil se fjordterne ude ved Flensborg fjord så om aftenen på en sen sommerdag, der flyver de over vandet ved Brunsnæs.

KONSERVERING AF (F)UGLE

Af Kaj Abildgaard

Vi har i Sønderborg kommune to, der udstopper fugle og dyr. En i Høruphav og en der holder til på etagen ovenover MacNab.

Sidstnævnte hedder Mikkell Ivar Jensen, er zoologisk konservator og bor i Hardses-høj.

Midt i februar fik jeg meddelelse om en død slørugle fundet på Midtals. Vi havde umiddelbart før haft en frostperiode, og det kan blive katastrofalt for mange fugle. Sløruglen lever hovedsageligt af mus, og når disse ikke er tilgængelige, går det galt. Sløruglen har ikke, som flere andre, noget særligt fedtlag at tære på.

Jeg fik den hentet og bestemte mig for at

få den udstoppet. Der var travlhed i butikken, men heldigvis havde Mikkell en anden slørugle, som han skulle til at udstoppe, så nu kunne han behandle dem begge på en gang.

Prisen for sådan en udstopning er kr.2.500. For småfugle tager han kr.1.800.

Den omtalte frostperiode synes også at være gået ud over isfuglen. Selv om der var is på søerne, så var havet stadig åbent. Alligevel må vi nu konstatere, at isfuglene er svære at finde.

Finder du en fugl, som du gerne vil have udstoppet, skal den i fryseren indtil den kan afleveres hos konservatoren.

*Mikkell Jensen på sit værksted
Foto: Kaj Abildgaard*

FLÅDENS FRISKE FYRE

Af Viggo Petersen

Der blev knoklet og svedt pensionisttran, da terneflåden på Ketting Nor skulle søsættes.

Efter at have ligget på bedding i sivene på den sydlige bred i et halvt år, var flåden på det nærmeste vokset i et med overfladen. Så der måtte lægges ekstra kræfter i søsætningen. Efter mange gode løsningsforslag lykkedes det omsider at få den flydende ø i vandet.

Ved hjælp af Naturstyrelsens jolle blev flåden flådet på plads, og den ligger nu så den kan ses fra vejen.

Og her bliver den liggende. Det er besluttet at flåden ikke længere tages op til vinter. Så med mindre at isen flytter den kan du have glæde af den i forhåbentlig mange år.

*Søsætning af hjælpeflådet, ombord er Preben og Henrik
Foto Viggo Petersen*

Den blev oprindeligt udsat med henblik på at fjordterne ville gøre brug af flåden. Det har så endnu ikke været tilfældet. En sølvmåge har ynglet på den, men ellers bliver den mest brugt som rasteplass for skarver, måger og ænder.

Men hold alligevel øje fremover, man kan jo aldrig vide.

*FLÅDENS FRISKE FYRE: Preben Jensen, Klaus Bo Jensen, Kaj Abildgaard, Gert Fahlberg og Henrik Henriksen
Foto: Viggo Petersen*

GENERALFORSAMLING I Ornitologisk Forening for Als & Sundeved

afholdes på Knøs Gård i Høruphav i den store sal
søndag den 8. august 2021 kl. 15.00

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år.
3. Fremlæggelse af revideret regnskab.
4. Fastsættelse af kontingent.
5. Valg af medlemmer til bestyrelsen i henhold til foreningens love afsnit 5. (+ evt. suppleanter)
6. Valg af 2 revisorer til revision af regnskabet.
7. Indkomne forslag.
8. Eventuelt.

**FORINDEN KL. 13.00 VIL VI GÅ EN LILLE TUR
I DEN NÆRLIGGENDE LAMBJERGSKOV.**

Mødested: P-pladsen ved Knøs Gård. Turlleder Lars P. Hansen

Annonce

SIB[®]
BYGGERI
www.sib.dk

**Din professionelle
byggepartner**

HVOR ER ISFUGLENE BLEVET AF

af Kaj Abildgaard

Sidste år i perioden 1/3 til 27/5 blev der set ca. 100 isfugle i DOF Sønderjyllands område.

I år er der i samme periode set 18 heraf kun 10 i maj måned. Dette er en voldsom nedgang.

I maj nummeret af Fugle og Natur er der en artikel, hvor der står "der er flere isfugle, end vi tror". Jeg vil sige det modsatte. Der er desværre nok noget færre isfugle, end vi tror.

Årsagen er uden tvivl den kolde periode vi havde i foråret. Især hvis der ligger is på de ferske vande, hvor isfuglen skal finde sin føde, så går det galt.

Isfuglen kan på gode år få 2-3 kuld. Det er selvfølgelig positivt, men med de få, der er tilbage, kan det være svært i år at komme op på den tidligere bestand.

Derfor indberet endelig i DOF basen, hvis du ser isfuglen.

HVID STORK I SØNDERJYLLAND 2021

STATUS PR. 20. MAJ

Af Jesper Leegaard og Poul Junk

Storkereden i Broderup

Foto: Poul Junk

Sidste år havde vi tre par ynglende storke i Sønderjylland mod et par siden 2012. To par ynglede i den samme rede i Smedager, og et par ynglede i Broderup. Med tanke på den kraftige vækst i storkebestanden i Vesteuropa, som sker i disse år, har vi alle ventet spændt på, om fremgangen vil fortsætte i 2021.

Pga. fremgangen satte "storkene.dk" 12 stk. pælereder op i 2021 på en linie fra

Højer i vest til Broderup i øst.

Definitionen på et storkepar er, at de skal være stabile ved en rede i minimum fire uger.

Smedager: Den 7. marts er hannen – Clyde - fra sidste år tilbage på reden. Det er ud fra storkens adfærd, at det er vurderet, at det er Clyde, da den ikke er ringmærket. I de første dage af april er Clyde flere gange i Uge, og laver ravage i det par, som netop er kommet der. Den

4. april tager hunnen med Clyde til Smedager og det er de to, som danner par nu. Hunnen er ringmærket i Neidersachsen i 2018 og ynglede allerede i 2020 på en rede, hvor der kom en unge på vingerne. I den seneste uge er fire af fem æg klækket, men desværre er to af ungerne døde. Vi håber det lykkes at få to unger på vingerne her.

Broderup: Den 1. april ankommer en stork til reden i Broderup. Fuglen er ringmærket, og det er hannen fra sidste år. Den vælger dog efter nogle dage at forlade området, og slår sig ned i en rede ved byen, Risum Lindholm i Sydslesvig. Den 27 april er et par på reden. Parret veksler lidt mellem reden ved Naturmæk i Broderup og pælereden, som blev sat op sidste år. De vælger til sidst den rede, som blev sat op sidste år. De ruger nu på et kuld æg, og det skal blive spændende at følge.

Rens: Den 26. april ankommer et storkepar til reden i Rens. Reden er sat op i januar 2021. Den 28. april flytter de til nyopsat storkerede i Store Jyndeved, og det ser længe ud til, at det er her de vil yngle. Men den 12. maj er de pludselig tilbage ved reden i Rens og efter få dage ruges der. Parret her er interessant. Hunnen er Annika, som i flere år ynglede i Smedager. Hun blev sidste år smidt ud af reden i Smedager, da magen Tommy

pludselig forsvandt, og de legendariske Bonnie og Clyde overtog reden og fik en unge på vingerne. Hannen – som blev døbt Alfred af datteren i huset i Store Jyndeved - er en ringmærket svensk stork. Han er ringmærket SVS2294 i Skåne i 2017 og er altså 4 år gammel og fuld kønsmoden.

Ud over de tre par, som er i gang med æg og unger nu, er der to par, som måske lige akkurat når at yngle i år. Hvis ikke de når at komme i gang, er der håb om at de bliver så glade for området, at de bliver og kommer tilbage næste år.

*Ringmærket stork i Holbøl
Foto: Poul Junk*

*Storkeparret i Rens
Foto: Poul Junk*

Holbøl: Den 12. maj kommer et par sammen til reden i Holbøl. Reden er sat op af Holbøl Storkelaug for seks år siden. Der står endnu en rede i Holbøl, og parret flyver lidt frem og tilbage mellem de to reder. Der er ca. 600 m mellem de to reder. Det ser nu ud til, at de har besluttet sig for den ene rede og de har travlt med at flyve med redemateriale til reden og at parre sig. Normalt vil man

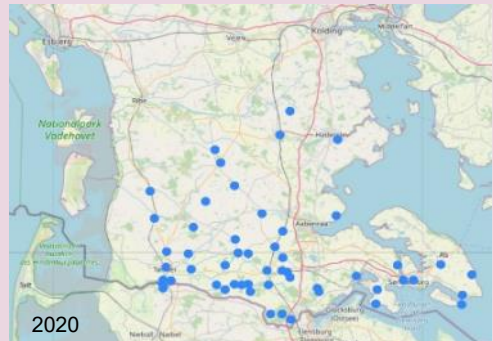
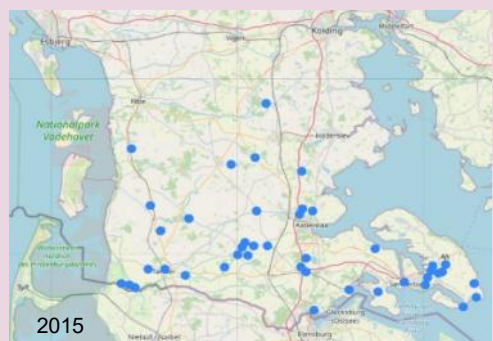
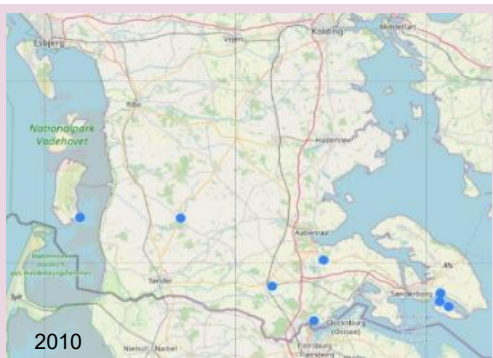
sige at skæringsdatoen for ynglesucces er, at de skal begynde rugning den 15. maj, men lad nu se hvad der sker. Mange ting er forsinket i år grundet det kolde vejr. Hunstorken er ringmærket M049 i Skåne i 2019. Den blev set flere gange ved Madrid i Spanien 261219-210220. Herefter i Holland den 050820-080820.

Branderup: Her kom også den 12. maj et storkepar til reden. Reden er sat op af ejeren på en ejendom. De har lige som parret i Holbøl, haft travlt med redebygning og parring, så det bliver også her spændende at se hvad der sker.

Ud over de sikre og sandsynlige ynglepar er der rigtig mange unge ikke-ynglende storke i Sønderjylland.

Indsat tre kort som viser fordelinger af storke tastet i DOF basen i perioden 1. marts til 20. maj i 2010, 2015 og her i 2021:

Foråret 2021 har været præget af usædvanligt koldt vejr i marts, april og maj. Storken er en varmeelskende fugl, så det kolde vejr kan sagtens have været en medvirkende faktor til, at mange af storkene er kommet meget sent. De to nye par ved Holbøl og Branderup er eksempler på dette.

Annonce

bleshøyt optik

ETABLERET I 1887

STORMMÅGE (LARUS CANOS)

Af Oliver Laursen

I dette skriv vil jeg skrive kort om stormmågen, men ikke hovedsagelig om vingefang og levesteder, men om hvordan den faktisk lærer fra andre fuglearter langt ude på havet.

Jeg ser ret tit stormmåger ude på Flensborg fjord især på fugletrækket, og der har jeg at nyde den måde den kopierer andre arter som faktisk ikke er måger.

Ederfuglen og stormmågen

Ederfuglen er stormmågens yndlingsoffer at plage, men stormmågen prøver ikke at dræbe ederfuglen, det kan den nemlig ikke. Det den gør er at den finder en ederfugl, som lige har fanget en musling, hvorefter den styrtdykker ned og "tvinger" ederfuglen til at dykke og dermed slippe

muslingen så dykker stormmågen og tager muslingen. Det er noget man ret tit ser på trækkende stormmåger.

Stormmågen lærer fra andre fugle.

Jeg nævnte før at stormmågen kan styrtdykke, men hvorfor gør den det? Jeg tror at de fleste af jer har set stormmåger ude på en mark, men hvor mange af jer har egentlig set at den tramper i gulvet for at få ormer op af jorden? Det gør den egentlig ikke særlig meget, men det den gør det er at den igen stjæler fra de andre måger.

Det har den helt sikkert lært fra den almindelige kjo, som lader de andre gøre det hårde arbejde, og så stjæler den præmien.

Men ellers så går den tang igennem og tager selv hvirvelløse dyr op af tangen som er skyllet op.

Stormmågen yngler hovedsageligt langs vandet på øer eller langs kysten.

Den får 3 til 5 unger

*Voksen stormmåge i vinterdragt:
Foto Oliver Laursen*

TUR TIL EN Ø MED FLOTTE FUGLE

Af Henrik Henriksen

En af de sidste dage i april tog vi* på tur til Mandø. Planen var at benytte Traktorbussen til øen, men den kørte desværre/heldigvis ikke den dag, vi havde planlagt turen. Fint vejr med en svag østenvind. Ved at studerede DMI's vandstandsprognose og for en sikkerheds skyld ved også lige at ringe til Brugsen på Mandø, fandt vi ud af, at Låningsvejen ville være farbar for almindelige biler fra kl. 06 til kl. 15 den pågældende dag.

Inden kl. 8 kørte vi derfor lidt spændte ud i Vadehavet. Låningsvejen er en lav stendæmning med en grusvej, der oversvømmes to gang dagligt. Vi gjorde stop et par gange. Det er en helt speciel oplevelse at stå ved siden af bilen med vadehav til alle sider.

Da vandet var ved at trække sig tilbage, var der helt friske sandbanker, hvor hundredvis af forskellige vadefugle fouragerede. På turen over så vi i alt to andre biler, så vi havde næsten det hele for os selv. Når man kører op over diget, er det tegn på, at man nu er kommet godt i land, og nu er på Mandø.

Sikke et syn der mødte os. Tusindvis af bramgæs græssede flere steder lige efter diget. De blev nøje undersøgt gennem teleskoperne, men igen havde rød hals.

Første mål var den lille by på øen. Der var vist kun et hold gæster på øen foruden os. Når Traktorbussen ikke kører, har man næsten øen for sig selv sammen med de fastboende. En tur ned ad "hovedgaden" og afstikkere til grupper af mindre kratbevoksninger mod vest. Vi så mange fugle, men pludselig var der en, der hoppede ind i en hæk ved en indkørsel. Umiddelbart ikke noget særligt, men der var alligevel et eller andet anderledes. Den var delvis skjult og vanskeligt at

Vendehals

Foto: Henrik Henriksen

se, da den sad inde mellem grenene. Var det virkelig en vendehals? Fuglen forbarmede sig tilsyneladende over os, så den fløj ud fra hækken og landede på græsset mindre end 10 meter fra os, hvor den begyndte at fouragere. Den smukkeste vendehals i solskin gik frem og tilbage lige foran os og vore kameraer i et par minutter. Derefter fløj den. Det er første gang i år, at der i DOF-basen er registreret vendehals på Mandø, og indtil medio maj også den eneste. I sommerhusområdet på Fanø blev der godt en time efter vores observation set en vendehals. Mon det var den samme? De sidste 5 - 6 år er der kun registreret vendehals i alt fem

Stor kobbersneppe

Foto: Henrik Henriksen

gange på øen, og de fleste år kun en enkelt gang. Vi følte os meget heldige.

Fordelen ved selv at have bil med på Mandø er, at man kan køre hele øen rundt lige indenfor diget. Flere steder så vi mange store kobbersnepper. Langs den sydlige del af øen er der afvandingskanaler med flader langs siden. Med bilen som det perfekte skjul havde vi, endda med solen i ryggen, fornøjelsen af flere fouragerende stor kobbersnepper næsten på klos hold. Vi kunne derfor nyde synet af denne smukke og meget elegante fugl på helt nær hold.

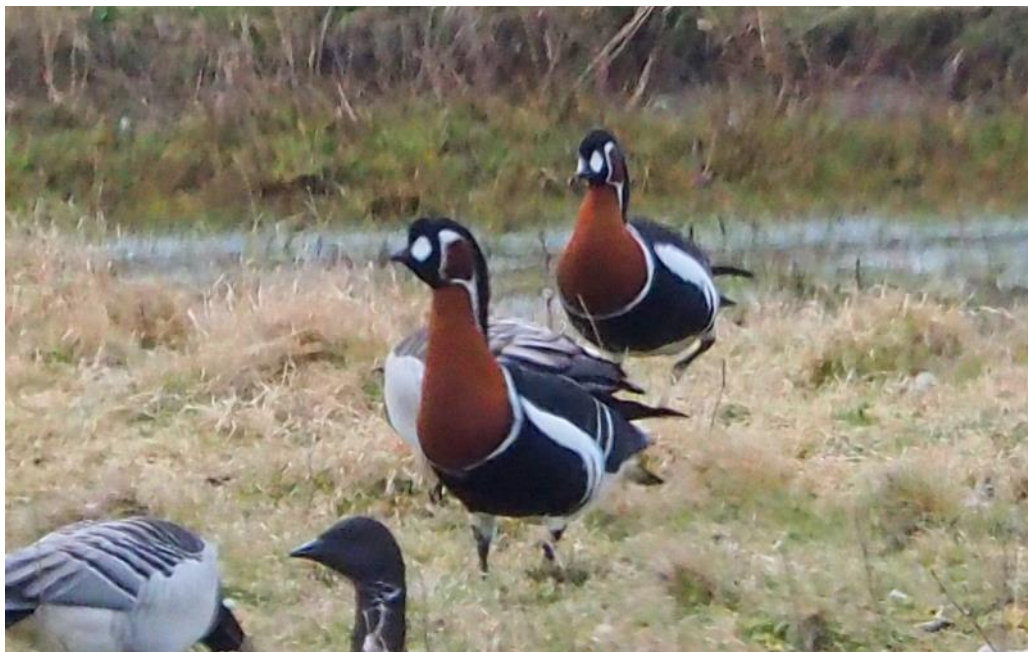
Mon dagens held nu var ved at være brugt op? Vi havde fået et tip om, at der var set rødhalset gås i flokke med flere tusinde bramgæs og knortegæs på den nordøstlige del af øen. Flokkene havde det med en gang imellem at lette og slå sig ned et nyt sted. Efter at have kørt 2/3 rundt om øen og gik i gang med endnu en flok gæs, som stod ret tæt på diget og dermed også tæt på os.

Langsomt panorerede vi med teleskoperne og pludselig – rødhalset gås. Ikke én rødhalset gås, men to! De gik tæt sammen og i udkanten af flokken med tusinder af gæs. De havde endda valgt den side af flokken, der vendte lige ud mod os. Det blev til megen iagttagelse og fotografering. Sikken en oplevelse. Igen følte vi os meget heldige, da det kun er i en periode på fem dage i år, hvor der i alt 6 gange i DOF-basen er registreret rødhalset gås på Mandø.

Tilbage i byen var alt lukket, da vi nærmest var de eneste gæster. Det blev hverken til en is eller en kop kaffe for at fejre en fantastisk dag på Mandø. Måske var det også godt, at vi begav os ad Låningsvejen mod fastlandet. En time senere ville vejen stå under vand og være ufarbar indtil sent om aftenen.

Godt trætte men fyldt med gode oplevelser satte vi kursen mod Als.

*Henrik Henriksen og Lars Peter Hansen

Rødhalset gås
Foto: Henrik Henriksen

FIRE ÅR MED TURTELDUER I BAGHAVEN

Af Peter Kjer Hansen

En gang i 80-erne var jeg med på en OAS-tur til vestkysten. Et sted i det vestlig – vist nok i nærheden af Grøngård – blokerede Kurt Bonde bremserne i Ladaen (den kunne bremse!): Turteldue observeret på vejen! Dagens clou! Det var første gang, jeg så en turteldue.

Efterfølgende flyttede familien til Hostrup i 1992, og så begyndte min turteldueviden at blive udvidet. Grøngård var et sikkert sted at se og høre turtelduer. Endvidere havde Klaus Fries mange obs fra nogle granbevakninger omkring Burkal kirke. Derudover hørtes turtelduer sporadisk rundt omkring: St. Tønde Skov, Sandholm Skov, Kongens Hede (i området, hvor Arnå og Hvirlå løber sammen), Brøggelmose, Solvig Plantage, Hostrup by. Altså mange iagttagelser, der bevidner, at der har været turtelduer i et ret bredt bælte område fra Tønder til Bylderup Bov i en lang årrække.

Men i 2016 tog begivenhederne for alvor fart, idet der nu var en turteldue, der kurrede hele sommeren i Jejsing – særligt i og omkring Kærvej 40. Jejsing blev hotspot for obsjægere. Den lokale befolkning kunne med nogen undren se de kamuflageklædte obsjægere bevæbenede med store kameraer og kikkerter trave rundt i timevis for at få spottet byttet – måske sluttede traveturen med et billede i det dyre kamera. De fleste var heldige og kunne med tilfredshed sætte et kryds i artslisten og artslisten over årlige obs.

Hans og Jojo, der bor på den kendte adresse på Kærvej i Jejsing, oplevede på et tidspunkt at se to duer samtidigt, hvorfor der er god grund til at antage, at der er kommet et kuld unger ud af den megen kurren.

I 2017 – påskedag den 16.4. - skulle vi have sendt vores datter og familie hjem fra

påskebesøget. Lige pludselig var min opmærksomhed et helt andet sted, idet jeg hørte den karakteristiske kurren fra en turteldue 100 m ude ad Solderupvej. Hermed var Hostrup for alvor kommet på kortet over turtelduebiotoper. Den blev trofast ved med at kurre hele sommeren, og blev som dens artsfælle i Jejsing igen genstand for megen opmærksomhed ikke kun af tilrejsende hitjægere, men også fra befolkningen. Inden året var gået, var turtelduen og dens kurren et kendt fænomen alle vidste besked med.

Samme år var der fortsat en due, der opholdt sig i området omkring Kærvej 40 i Jejsing. Man kunne selvfølgelig få en mistanke om, at det var duen fra Hostrup, der var på besøg i nabobyen. Den mistanke viste sig ubegrundet, da Hans og jeg telefonisk fik tjekket, at der var kurren samtidigt på begge lokaliteter. Altså mulighed for, at der var to par i området.

Grøngårdskovene, der jo havde været det sikre lod i vægtskålen, hvis man skulle finde en turteldue, fadede ud. Måske var træerne i den relativt unge skov blevet for høje og for tætte til at kunne være yngleområde for turtelduer. Men kendsgerningen var, at turtelduerne forsvandt fra den biotop.

Fra 2017 til i år har vi kunnet registrere, at der lander en turteldue i tiden fra 6. - 16.april.

Det mest forunderlige har været, at den i alle årene har opholdt sig stort set i de samme træer – rundt om kirken. Ja, i 2018 kunne jeg konstatere, at den landede i helt den samme gran som året i forvejen - altså Afrika syd for Sahara til en gran i Hostrup.

I en Toves have lidt ud ad Solvigvej har to duer – nok et par - fundet ud af, at der serveres mad – ikke specielt turtelduegourmetmiddag, men mad til de pindsvin, der mæsker sig her hver dag. Tove har i flere

Den stedlige turteldue da den landede ved vores foderbræt den 10.4.21

Foto: Peter Kjer Hansen

omgange kunnet tage billeder af og fortælle om turtelduer, der opførte sig helt på samme måde ved serveringen som tyrkerduerne. Hun har også fortalt, at der er en klar rivalisering mellem tyrker- og turteldue, hvis de er sammen. Turtelduen er helt klart den stærkeste til at komme til fadet. På baggrund af den adfærd, duen udviser, er jeg overbevist om, at der er samme individ, der opholder sig her i området i fire år.

Til historien hører, at Birthe og Jakob på Lydersholmvej 2 har haft en lignende oplevelse med et turtelduepar. Birthe fortalte således, at hun et år havde undret sig over, at der var folk, der stod lang tid og kiggede ude på vejen. Hun forhørte sig så om deres ærinde og fik svaret, at de havde hørt, at der skulle være hørt turtelduer her i nærheden (det havde jeg indberettet på DOF basen). Hun kunne så til deres forundring oplyse, at hun havde to i fast forplejning på terrassen. I år I hørtes kurrende turtelduer også på denne adresse

10.4 (ten four).

I området er der små granbevoksninger, som tilsyneladende er attraktive for turtelduer.

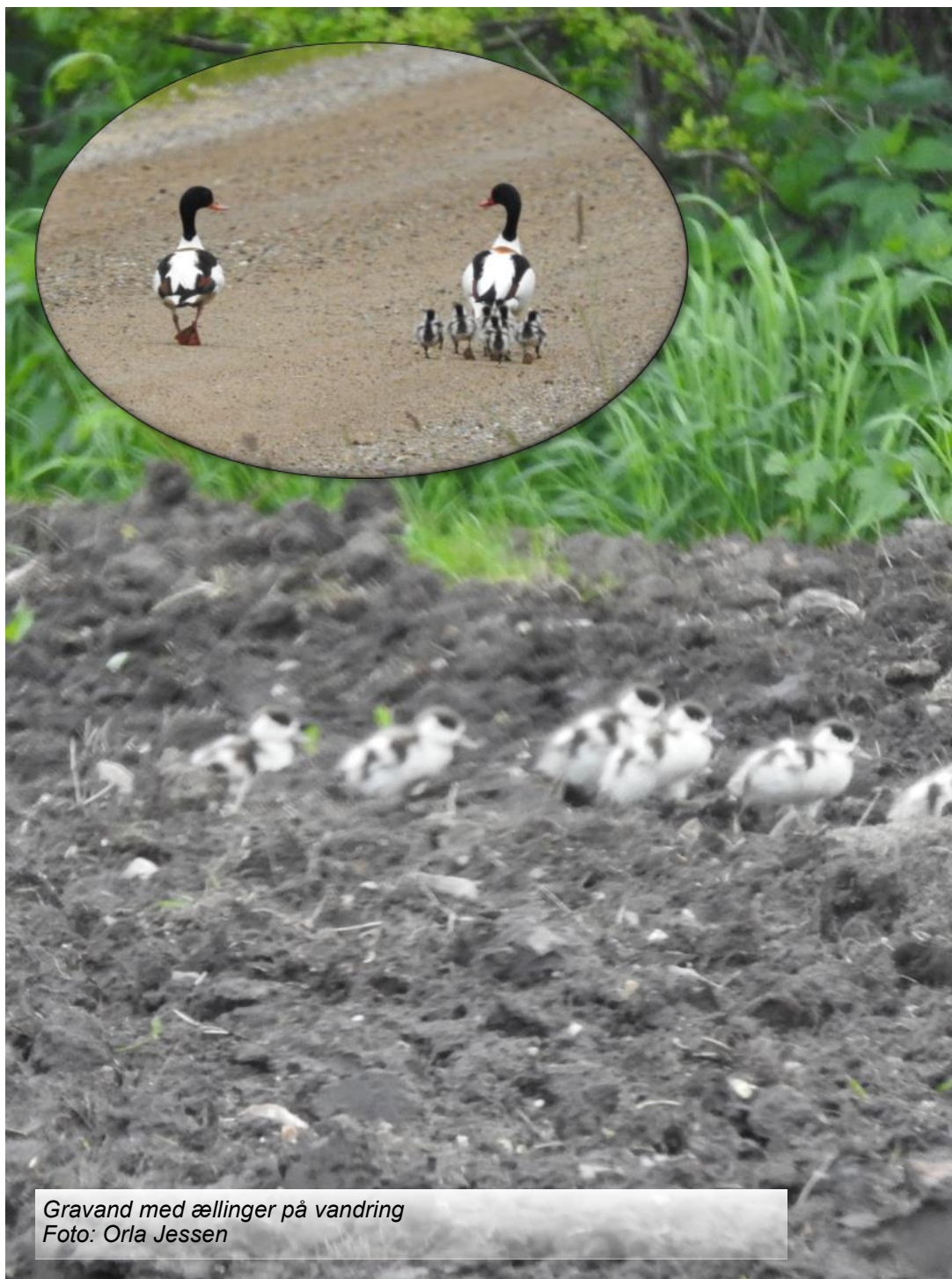
Endelig hørte jeg sidste år for første gang en kurrende turteldue ved Store Tønde Skov, hvor Flensborglandevej går ind i skoven fra vest. En lokalitet, der vil blive fulgt tæt i år.

Alt i alt sjove og – synes jeg – interessante oplevelser med en lille, men ret solid bestand af turtelduer øst for Tønder.

Aktuel status er, at turtelduen ikke kurrer mere, men fortsat ses på fouragerende på terrassen, hvilken kan indikere, at den har fundet en mage, der ligger på rede.

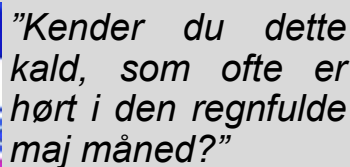
Fakta om turtelduer: <https://dofbasen.dk/ART/art.php?art=06870>

I forbindelse med turtelduen opholdssted, er der grund til på baggrund af erfaringerne fra vort område, at konkludere, at den fint kan trives i åbne landsbyer omgivet af småskove – altså ikke kun i plantager.

Gravand med ællinger på vandring
Foto: Orla Jessen

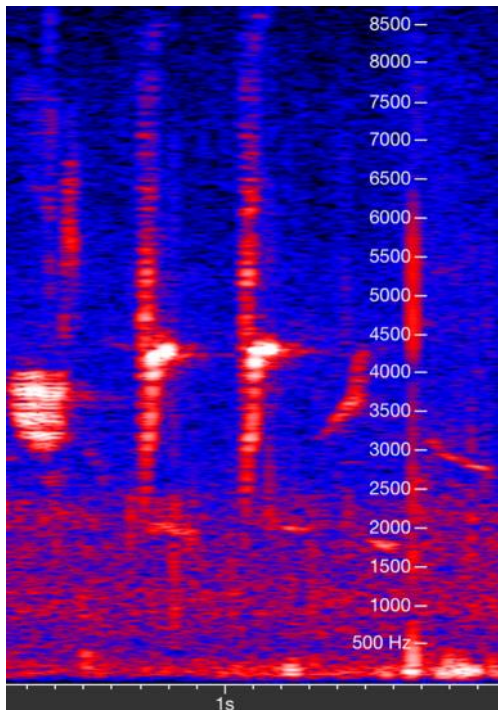

Et vedvarende karakteristisk kald med ca. 1 sek. interval, som i bøgerne ofte beskrives som et snurrende **rryt, rryhd**

Disse to sonogrammer er fra en tur i Hestehavegård Frugtplantage 21. maj 2021 – i regnvejr.

(fortsættes side 31)

FORMANDENS PIP

Af Kaj Abildgaard

Nu er mange efterhånden blevet vaccineret mod corona, især os i pensionistalderen, så smitterisikoen er ved at være minimal.

Det positive ved corona, for det har der også været, er at rigtig mange mennesker har søgt ud i naturen. Det har også smittet af på vores medlemstal i foreningen. Vi har fået rigtig mange nye medlemmer. Hurra for det.

Vejrmæssigt at foråret været en skuffelse også for fuglene. Nogle arter er gået til og andre er minimerede. Isfugl, slørugle og sølvhejre er næsten ikke til at finde. Nattergalen er igen faldet i antal, så vores tur til Kær Vestermark d. 10. maj gav 0, og så var der endda mødt 30 deltagere op. Heldigvis fik vi en god aften alligevel. Storkene har derimod vist pæn fremgang i år. Mange reder er blevet besat. Desværre har regn og koldt vejr ikke været godt for ungerne.

Der har selvfølgelig været en række mere eller mindre sjældne arter. For at nævne nogle.

Drosselrørsangen har sunget frejdigt ved Nørresøens nordside.

Terekkliren er også igen i år dukket op ved vadehavet og er blevet set af nogle.

Stylteløberen var så venlig at vise sig en uges tid ved Torup Made. Noget usædvanlig.

Turtelduen kom trofast til Peter i Høstrup og sang i lang tid. Ca. 60 besøg havde den, og folk kom fra nær og fjern.

Hvidbrystet præstekrave kom som sædvanligt især til det sydlige Rømø

Hærfuglen dukkede op et par gange, men var ikke meget for at vise sig frem.

Pomeransfuglen er også en spændende art. Hele 48 blev der talt på en gang.

Silkehjere er blevet set. Desværre kun nogle få steder og i kort tid.

Sort glente er i den forløbne tid blevet set af en del, når den er trukket forbi.

Savisangen har trofast sunget for besøgende ved Sølsted Mose.

Og sådan kunne jeg sikkert blive ved. Men tag selv ud og se, om du kan finde kandidater til næste opremsning.

 HaveJan.dk
Jans Stubfræsning · Tlf. 28 14 44 64

Faglært Anlægsgartner,
Have- & landskabstekniker

Jan Ravnborg

Nørrehedevej 11, Østerby • 6280 Højer
Telefon: 28 14 44 64 • jan@havejan.dk
www.havejan.dk

TERNER I SØNDERJYLLAND

af Kaj Abildgaard

Generelt. Alle ternerne er trækfugle og ses fra maj til august. De overvintrer i Afrika. Er næsten alle rødlistet. Opleves ofte som en arrig fugl, hvis man kommer for tæt på dens enemærker. De er ret sårbare overfor menneskelige forstyrrelser.

Dvärgterne
Foto: Hanne og Jens Eriksen

Dvärgterne. Som navnet siger, er det den mindste af ternefamilien hos os. I hele Danmark regner man med omkring 500 par. Vi finder dem især ved Rømø sydende. Rederne er sårbare overfor ekstrem højvande.

Havterne
Foto: Svend Ove Jensen

Havterne. Absolut vores mest talrige med 5.400 par i 2009. Som navnet siger, skal vi finde den ved havet f.eks. på Rømø.

Sortterne
Foto: Svend Ove Jensen

Sortterne. Findes i grænseområdet, hvor man for at tiltrække den har udlagt 78 flåder, hvor de kan yngle. De sidste 10 flåder er netop udlagt i Bremsbøl sø. I hele landet findes nok ca. 60 ynglepar, hvor af 2/3 er i det sønderjyske.

Fjordterne
Foto: Hanne og Jens Eriksen

Fjordterne. Ynglebestanden var i 2027 600 par og udviklingen synes at være stabil. Den er udbredt langs kysterne og ved de større fjorde, men kan også findes ved større søer. Ved Ketting Nor på Als har vi forsøgsvis udlagt en flåde. I de år, der har ligget der, er det dog ikke lykkedes at få terne til at bo der.

Rovterne. Den er den største af ternerne. For 4 år siden blev der i hele landet registreret 23 ynglepar, dog ingen i Sønderjylland men mest på Sjælland. Vi ser den dog årligt på kortere ophold i Magisterkogen Syd eller Nørresø ved Tønder.

Hvidvinget terne. Skal man finde den ynglende, vil bedste mulighed være Hasberg Sø ved grænsen, hvor et af landets få ynglesteder er registreret. I 2014 og 2015 er der set enkelte ved Mjang Dam på Als.

Sandterne. Yngler kun ganske få steder i Danmark og ikke i Sønderjylland, så man skal være meget heldig for at få den at se. I perioden 1945 til 1975 forsvandt 400 par fra landet, og man tilskriver opdyrkning for at være en væsentlig årsag.

Rovterne - Hvidvinget terne
Sandterne
Foto: DOF basen

*Splitterter ved Tontoft Nakke
Foto: Han Erik Jensen*

Splitterne. Bestanden har været omkring 4.000 i 2017. Siden 1974 har bestanden været faldende. Arten ses mest langs kysterne. Den yngler på små øer, helst ved hættemågekolonier. I Sønderjylland er den fundet på Mandø.

OPSLAGSTAVLEN

SÆLGE - KØBE - BYTTE

Fremover vil vi prøve om der er basis for ovenstående på OPSLAGSTAVLEN.
Send dit opslag med de nødvendige oplysninger til redaktionen (billede, beskrivelse, pris, kontaktoplysning mm), så har jeg en post-it og pin klar.
OPSLAGSTAVLEN bliver ryddet til hvert nyt nummer, så lykkes dit forehavende ikke, må du sende et nyt opslag, hvis du ønsker at fortsætte.

Redaktøren

NB: der bringes kun fuglerelaterede opslag som f.eks. litteratur, kikkert, fotoudstyr mm.

**PENTHOUSELEJLIGHED MED
VÆRELSE I KÆLDEREN TIL LEJE**

"Smørhullet i Honninghullet"

Kontakt LPH
Staircasemailer

GÆT'N FUGL

Løsning på GÆT'N FUGL i Panurus nummer 2021-1:

Foto: Klaus Bo Jensen

Mit navn er toplærke, og jeg findes i Danmark KUN i Hirtshals, hvor vi er meget få fugle tilbage !

DOF basen:

Umiddelbart ligner toplærken den almindelige sanglærke, men ved nærmere eftersyn er der klare forskelle, ligesom sangen hos de to arter er forskellig. Først og fremmest kan man kende toplærken på dens større top end sanglærkens

GÆT'N FUGL er kun for sjov
Send ikke løsninger til OAS

GÆT'N NY FUGL

VI synes nok at disse irriterende paparazzifotografer burde vise en smule hensyn!

Foto: Henrik Henriksen

STOR SKALLESLUGER - 2021

Af Klaus Bo Jensen

Igen i år har trofaste medlemmer af OAS udført et flot frivilligt arbejde med at lave redekasse kontroller af vore opsatte skallesluger kasser på Als, Broagerland og Sundeved. I år deltog Kaj Abildgaard, Lars Peter Hansen, Henrik Henriksen, Viggo Petersen og undertegnede. Der er gennemført i alt 5 kontrollture fra 9/5 til 25/5 2021.

Som resultaterne indløb, var jeg ikke videre begejstret, da jeg syntes, at der var lidt for mange tomme kasser og for få ynglesucceser. Men med nogle ekstra kontrolbesøg ved kasser, hvor vi var lidt usikre på, om vi så golde æg fra sidste år, eller om

kasserne bare var blevet forladt FØR vores besøg, fik vi alligevel "vendt skuden". Dertil kom at der fra forskellige gode fuglefolk indløb beretninger om, at de havde set stor skalleslugere med ællinger forskellige steder i området, hvor vi IKKE har redekasser. Altså natur-reder.

Vore succesfulde kasser/områder fornægter sig ikke. Der er igen i år god yngel på Als i Sønderborg langs strandpromenaden, Sønderskoven og Madeskov. Hertil enkelte succeser ved Lusig skov, Bundsø og Kær vig. På Broagerland er kerneområderne Vemmingbund, Skelde Kobbelskov

Stor skalleslugerfamilie (1 hun og 8 ællinger) på vej imod havet af Skovmosevej, Sydals 19. maj 2021 (foto: Lisbeth Olesen, Skovmose)

og selvfølgelig Gerdas have på Skeldkobbel. På Sundeved har vi alene succes i kassen ved Ballebro. MEN. I år har vi tillige fået beretninger om ynglesucces ved områder, hvor vi ikke har opsat kasser, og hvor fuglene bestemt ikke kan komme fra nogen nærliggende kasser. Altså har fuglene selv fundet egnede rede træer i nærområdet, hvilket jo er perfekt.

Dette så vi ved Gråsten sø, hvor der blev observeret en kaldende skallesluger hun og 4 unger, der sprang ud fra rede træet og ned i søen. I alt 12 ællinger blev senere observeret i søen af Viggo Petersen. Ved Sottrupskov så Gert Fahlberg en hun med 10 ællinger, som ikke kan komme fra vore redekasser i Sottrupskov/Sandbjerg Sø/ Arnkil, da kasserne ikke indikerede noget yngel. Gert Fahlberg så også en skallesluger hun kalde efter sin yngel ved det hule poppeltræ omkring dæmningen ved Sandbjerg Sø. 4 ællinger droppede ned fra træet. Og så "på falderebet" fik vi en besked fra Lisbeth Olesen (sommerhus i Skovmose) om, at der gik en stor skallesluger hun med 8 dejlige ællinger ned af Skovmosevej på vej imod stranden (se foto). Så alene disse 4 natur-reder fik vores yngle-succes gevaldig i vejret ! Og det er jo perfekt, at fuglene bruger naturen i stedet for vore redekasser ! Det er da natur - pur, der vil noget.

Og så er der jo Gerdas have i Skelde !

DEN leverer bare år efter år, selv om haven ligger små 1,5 km. fra Skelde Vig ! Det er bare imponerende, hvor stor ynglesucces, der er i haven omkring øen i voldgraven. I år gav de 5

kasser succes for 3 stor skalleslugere, formentlig 1 natugle og bare en enkelt tom kasse.

Alt dette i Gerdas have blev i år for-eviget af de gode fuglefolk Lars Peter og Henrik under deres kontrol-eftersyn. JydskeVestkystens reporter havde forinden kontakttet Kaj omkring et ønske om at lave en artikel om vores skallesluger arbejde. Kaj og jeg blev hurtigt enige om, at dette da selvfølgelig kun kunne foregå i Gerdas have, og sådan blev det.

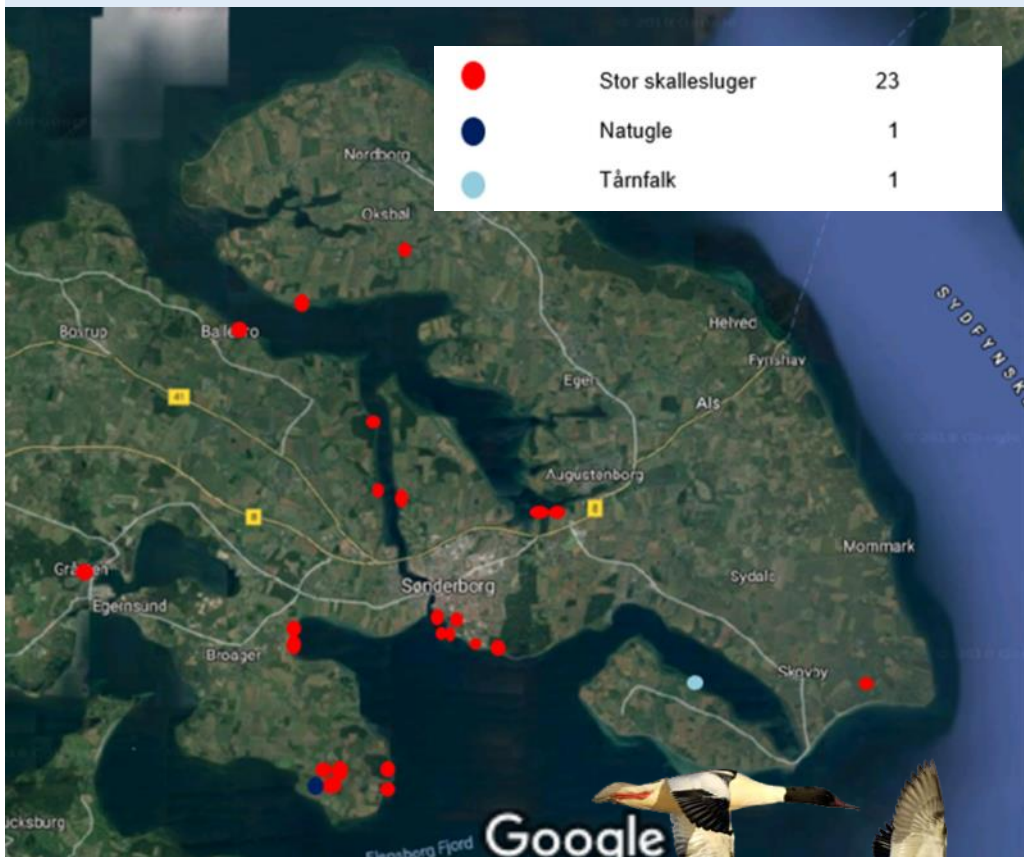
Kamera og 7,4 m teleskopstang var klar med 2 fuglefolk for "enden". Ligeså var Gerda, hendes mand, datter og børnebørn. JydskeVestkystens Birthe Mathiesen var fascineret, og hun blev der i hele 1,5 time for at dokumentere hændelserne. Og ud af dette kom der en rigtig flot artikel i avisen, som jeg håber, at I har set.

Udover vore stor skalleslugere og ugler, har vi også haft lidt sjove oplevelser med andre ynglende fugle i vore kasser. På Kegnæs ved Hjortholm enge har vi for 2. år en ynglende tårnfalk i en SS-kasse, der faktisk hælder små 45 grader til højre. Det er den åbenbart ligeglad med, men den er i hvert tilfælde ikke "ligeglad", når vi laver kontroller. Den hvæsedes igen i år og fløj omgående ud af kassen ved vores kontrolbesøg.

I den anden kasse (hvinand-kasse) små 20 m fra tårnfalke-kassen i det "fældede" træ, hvor den ½ stamme står tilbage, var der igen yngle-succes. Sidste år var der en stor skallesluger i kassen, men i år var det en smule mere beskedent.

På vej hen imod kassen hørte Viggo og jeg ungekald, og det glædede vi os selvfølgelig over. Men pludselig

KORT OVER YNGLESUCCES I 2021

fløj der en krage ud af kassen. Vi fik sat et kamera på kassen, og kunne se 2 små stæreunger, der højlydt tikkede efter mad. Omkring træet fløj moder-stæren med larver i næbbet. Det var en fin oplevelse, men vi må nok desværre konstatere, at der nok kun er gået 1-2 timer efter vores besøg, før ind kragen har gjort "kål på ungerne", nu da de var blevet opdaget.

Som yngle-kortet indikerer, har vi igen i år har en fornuftig ynglesucces. Med vore kasser og natur-reder ender vi på 23 ynglende stor skalleslu

ger, hvilket er lig med de sidste 3 års resultater, og bestemt i den gode ende af tidligere års resultater (bedste år var 2015 med 28 succesfulde SS-kasser). Det betyder, at ca. 20-25% af Danmarks ynglende stor skallesluger findes i vores område, hvilket jo stadig forpligter os meget. De øvrige ynglepar findes omkring Smålandshavet ved Sydsjælland, Lolland/Falster, Møn og på Bornholm.

MERE URØRT SKOV

Af Kaj Abildgaard

Regeringen og aftalepartierne bag finansloven har besluttet at stoppe kommerciel skovdrift og udlægge mere end 16.000 hektar i 24 statsskove til urørt skov i de kommende år..

I vores område drejer det sig om hele Gråsten Dyrehave og Rinkenæs Skov på i alt 247 ha., hele Kelstrup Fredskov og Hønsnap Skov på 147 ha., Lindet Skov og store dele af Hønning Plantage 467 ha, Pamhule Skov på 163 ha. samt Rise, Søst og Langbjerg Skov på 224 ha.

Mange steder har naturen det for dårligt, og man forsøger nu at hjælpe en lang række truede og sjældne dyr og planter.

Udpegningen betyder, at man stopper kommerciel skovdrift og vil dermed ikke dyrke træer med henblik på at sælge dem. Der skal skabes større variation i skovene med mere naturlige vandforhold, flere skovlysninger, mere dødt ved og mere skovgræsning.

Det man kalder ikke-hjemmehørende træer i Danmark så som sitkagran, lærk

og rødgran skal fældes, mens områder med markante træer skal have mere luft.

Med etableringen af urørt skov vil vi

se flere naturligt væltede træer, som får lov at ligge til glæde for svampe og insekter. Man kan i øvrigt også opleve, at skovvæsnet selv skader træer for at fremme nedbrydningen.

Nogle vil nok synes at skovene kommer til at se mere rodede ud, men det er nødvendigt for at øge biodiversiteten.

En af de arter, som man håber at kunne forbedre forholdene for, er hasselmus.

En sjælden art, som tidligere er set i Gråsten Dyrehave og Kelstrup Skov. Hold øje med den. Der er for år tilbage opsat firkantede redekasser i træer i 1 til 1½ mesters højde.

Urørt skov. Her Almindingen på Bornholm.
Foto: Naturstyrelsen

ER TO-BEN ET FIR-BEN??

af Klaus Bo Jensen (tekst og foto)

Og ja – du undrer dig nok over overskriften. Og med ret-
te.....Hvad har Jensen nu igen
gang i.

Jeg vil berette om mine tyrkerduer, der hver dag kommer og besøger mig på min altan. Eller rettere – de sidder hver morgen og kikker skævt ind af min altandør for at se, om jeg ikke snart kommer ud med noget foder til dem.

De kender mig, og er ikke bange for mig. De ved, at når Jensen fløjter ”tyrkerdue-sangen”: ”do-duuuuuu-do” (hvor – EEEERRRRRR – du), så sker der noget.

De får en ”super-foder-blanding”, og de mæsker sig i det – og kvitterer med tillid til mig. Dvs. at jeg får lov til at stå tæt på dem – op til kun 1 meter fra dem – og de er ligeglade.

Men her for en måneds tid siden skete der noget (artikel skrevet 21/5-21)

Ny hale på vej. Bemærk ”glimtet” i øjet

Den manglede simpelthen sine halefjer. Fuldstændigt.

Den lignede en vagtel el.lign. pga. den manglende hale. Den kunne dog stadig flyve – om end det ikke var lige så elegant og sikkert som tidligere.

Turteldue med vagtel-look

Den ene tyrkerdue landede, og der var noget galt. Jeg kunne ikke lige se det først, men der var noget forkert over den. Så fik jeg øje på det.

Hvad var der sket ? Havde genboens gamle kat haft held med at overraske den og slået en klo i dens hale, eller havde en anden ”predator” haft fat i den ! Sikker var det, at den havde undslået sig sin skæbne ved at ”miste sine halefjer”.

Og her er det, at overskriften kommer til sin rette. For ligesom med et firben, er duens hale igen ved at gendanne sig. Her forleden tog jeg et nyt foto af tyrkerduen, hvor man kan se, at den er ved at få nye hvide halesider. Så den kommer sig, og er lykkedes med at undgå at blive spurvehøgens bytte trods sin lidt usikre flyvestil.

P.S.: Det er hunnen, der har mistet halen. Det kunne jeg konstatere under en parring på mit altan-gelænder, da hun var ”underdog” i situationen.

UDSIGT TIL REGN (fortsat)

Af Lars Peter Hansen

På det første sonogram (side 20) "ses" hanbogfinkens REGNKALD (raincall), der kommer med ca. 1 sekunds interval – som et snurrende rullen-
de "r" af ¼ sekunds varighed.

Kaldet ses at ligge mellem 3-4 kHz. Som bekendt har bogfinken dialekter vedrørende sin sang. Det gælder også for dens kald, der varierer fra egn til egn. Regnkaldet høres i yngletiden, når sanglysten er hæmmet – (ved barometerfald ??).

En studie- og håndbog om danske skovfugles sang og kald kan anbefales: *Skovens fuglestemmer – året rundt*. Jon Bjørn Andersen. 1992.

Særligt interesserede kan fordybe sig yderligere i artiklen: *Rain-call dialects of the Chaffinch, Fringilla coelebs, in Ukraine*. *Vestnik Zoologii*. 47(4): 329-334, 2013. Der beskrives fire forskellige regnkald på baggrund af analyse af 415 fug-

les kald. Det hyppigste omtales som "Rülsch"-kaldet (rhythmic short rattle trills) – og er svarende til det kald, der er mest almindeligt i Europa – og altså også på Als.

På det andet sonogram "ses" REGNKALDET efterfulgt af to korte skarpere (mere højfrekvente) "pink", "pink" i intervallet 4-5 kHz – og dette tolkes som et varselskald.

Her er et link til www.fuglestemmer.dk med bogfinkens regnkald

**[www.fuglestemmer.dk/
bogfinke/?type1682](http://www.fuglestemmer.dk/bogfinke/?type1682)**

Bogfinke, han
Foto: DOF basen

OAS AKTIVITETER 2021

August - december

MARGRETHE SØ, GRÅSTEN.

Torsdag d. 5. august kl. 9:00 – 11:30.

Vi kikker på skovens og søens fugleliv.

Mødested: P-pladsen ved skovkanten nær Margrethe Sø.

Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten.

Turleder: Lars P. Hansen. Tlf. 40 87 62 44.

AFTENTUR TIL TRILLEN.

Tirsdag d. 10. august kl. 19:00 – 21:00.

Vi kikker efter vadefugle, ænder, gæs med mere.

Skægmejsen plejer også at lade sig høre.

Mødested: P-pladsen lige før Høruphav.

Turleder: Kaj Abildgaard. Tlf. 30 20 84 56.

OLDENOR, BUNDSØ OG MJELS SØ.

Lørdag d. 21. august kl. 9:00 – kl.12:00.

Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals.

Vi vil besøge alle 3 søer, som hver for sig har en del arter.

Mødested: P-pladsen ved pumpehuset ved Mjels Sø.

Turleder: Gabor Graehn. Tlf. 42 72 04 40. .

FORMIDDAGSTUR TIL TRILLEN.

Onsdag d. 25. aug. kl. 9:00 – 11:30.

Vi ser på forskellige ænder og evt. vadefugle.

Mødested: P-pladsen lige før Høruphav.

Turleder: Kaj Abildgaard. Tlf. 30 20 84 56.

OLDENOR, BUNDSØ OG MJELS SØ.

Lørdag d. 18. sept. kl. 9:00 – kl.12:00.

Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals.

Der er masser af fugle. Vi vil besøge alle 3 søer, som hver for sig har en del arter.

Mødested: P-pladsen ved pumpehuset ved Mjels Sø.

Turleder: Gabor Graehn. Tlf. 42 72 04 40.

SØNDERSKOVEN, SØNDERBORG.

Søndag d. 26. sept. mellem kl.10 - 14.

Vi kikker efter træk. I kan komme og gå, som I har lyst.

Hvis vejret arter sig, kan der komme rigtig mange rovfugle i ugerne fremover.

Begyndende med hvepsevåger, falke og høge.

Mødested: øst enden af Hjort Lorensens Vej

Turleder: Klaus Bo Jensen. Mobil 50 94 33 63.

Denne gang
ser aktivitets-
oversigten
rigtig ud

FUGLETRÆK VED KRAGESAND.

Søndag den 3. okt. kl. 7:30 - 11:00

Vi stiller os ved P-pladsen ved Kragesand på sydspidsen af Broagerland, og håber, der er gang i fugletrækket. Vi holder øjne og ører åbne for småfugletrækket over land og holder også øje med fjorden, hvor bl. a. ænder og gæs kan være på vej mod vest. Med lidt held kan der også komme en lom eller en kjove forbi. Man kan komme og gå, som man har lyst til mellem kl.7:30 og 11.

Turleder: Gert Fahlberg. Tlf. 26 31 10 13.

KEGNÆS.

Søndag d. 24. okt. kl.10:00 - kl.12:30.

Vi ser på, hvad der er ved Hjortholm enge og Hartsø samt havet syd for Kegsnæs

Mødested: P-pladsen ved nordenden af Drejet ved Drejby camping.

Turleder: Viggo Petersen. Tlf. 51 35 13 73.

BUSTUR TIL MARSKEN FOR AT SE PÅ GÆS MM.

Lørdag d. 6. nov. kl. 8:15 - kl.16:00.

Store flokke af gæs samles og finder deres føde inden trækket går videre.

Også en del rovfugle plejer at finde vej til "Spisekammeret".

Af hensyn til kørsel skal vi have bindende tilmelding senest 30/10. **Turens pris kr.150** pr. deltager og er **kun for OAS-medlemmer**. Mødested: Kirketorvet, Sønderborg. Evt. opsamling?

Turleder: Orla Jessen. Tlf. 23 20 13 43. Arr.: OAS

FORMIDDAGSTUR TIL GRÅSTEN SØERNE.

Torsdag d. 11. nov. kl. 9:00 - kl. 11:30.

Normalt ses ret mange arter, nogle i hundredvis.

Mødested: P-pladsen ved Slotshaven.

Turleder: Lars P. Hansen. Tlf. 40 87 62 44.

KELSTRUP PLANTAGE.

Søndag d. 14. nov. kl. 10:00 - kl. 12:30

Vi efterstræber skovens karakterfugle som sortspætte og huldue.

Og måske er grøn- og gråsisken ankommet sammen med korsnæb.

Mødested: U-formet P-plads ved Stokkebrovej ca. 1,5 km. imod Ø for Holdbi Kro.

Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.

FORMIDDAGSTUR TIL SANDBJERG MØLLESØ.

Søndag d. 21. nov. kl.9:00 - kl. 11:30.

Vi ser ofte isfuglen, men søen er ellers tilholdssted for mange andefugle.

Mødested: Ved slottets parkeringsplads.

Turleder: Gabor Graehn. Tlf. 42 72 04 40. .

KRUSÅ MØLLESØ.

Søndag d. 5. dec. kl.10:00 - 12:00

Arter som hvidøjlet and, rørdrum, lille skallesluger samt flere spættearter er set tidligere.

Mødested ved forsamlingshusets P-plads.

Turleder: Lars P. Hansen. Tlf. 40 87 62 44.

KVÆRS PLANTAGE.

Søndag d. 12. dec. kl. 10:00 - kl.12:30.

Varieret biotop skov, hvor alle mejserne optræder såsom sort-, top-, sump- og fyrremejse.

Ibland så vinterens gæste-fugle, så har du en interessant fugletur.

Da der er årets sidste tur, vil vi om muligt servere gløgg og æbleskiver ved turens slutning

Mødested: "P-plads" ved skovens NØ-ende på Kværs/Søgård vejen.

Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.

PANURUS

Udgives af:

Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS).

Oplag: 230 eksemplarer.

Tryk: A. Søe-Knudsen, Stoholm
ISSN0904-5619

PANURUS er et medlemsblad for Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS). Bladet udkommer som udgangspunkt med 4 årlige numre.

Synspunkter, der kommer til udtryk i artikler m.m., dækker ikke nødvendigvis foreningernes holdninger. Eftertryk i uddrag er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Bladets formål er bl.a.:

- at formidle sønderjyske ornitologers naturoplevelser.
- at formidle den løbende diskussion om naturbevarelse.
- at være til gensidig inspiration.
- at formidle ornitologisk viden om primært den sønderjyske fuglefauna.

Redaktion

Viggo Petersen

Kongshoved 5

Kegnæs

6470 Sydals

5135 1373

petersenviggo@gmail.com

PRODUKTIONSPLAN FOR 2021

- Deadline for nr. 1 er 15. februar
- Deadline for nr. 2 er 15. maj
- **Deadline for nr. 3 er 15. august**
- Deadline for nr. 4 er 15. november

Artikler sendes som vedhæftet Word-fil.

Billeder og illustrationer sendes som jpg-fil/jpeg-fil eller som papirfoto /tegning til scanning (ønsker du sidstnævnte retur, bedes du notere det). Send helst ikke pdf-filer, da disse ikke umiddelbart kan redigeres.

Besøg også
www.oasweb.dk
med ture, fotos
og blog.
Her finder du også tidligere numre af PANURUS

Med ca. 220 modtagere har PANURUS en pæn læser-skare. Bladets indhold bygger på artikler og billeder, der genspejler medlemmernes oplevelser. **Vi modtager derfor gerne artikler/billeder fra dig. Disse vil blive bragt med minimal redigering.**

Redaktionen opbygger et billedarkiv om Sønderjyllands natur og fugleliv. Til dette arkiv modtager vi gerne billeder fra medlemmer fra hele landsdelen. Alle skarpe billeder har interesse og kan sendes til redaktionen. Angiv venligst oplysninger om billedet (hvem, hvad, hvor, hvornår).

Ved gengivelse i PANURUS vil fotografen altid blive krediteret.

SWAROVSKI OPTIK

MacNab.eu

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

Nørrekobbel 7 6400 Sønderborg Tlf. 74 43 16 46

STØT VORE ANNONCØRER - DE STØTTER OS

ORNITOLOGISK FORENING FOR ALS OG SUNDEVED

Formand: Kaj Abildgaard

Johan Skjoldborgs Vej 3
6400 Sønderborg.

Tlf.: 3020 8456

mail: kajabildgaard@stofanet.dk

www.oasweb.dk

Kontingent: kr.150,00
indsættes på 1551 - 9104429

Adresseændringer, opsigelse af medlemskab m.m. sendes til formanden

AFSENDER: Viggo Petersen Kongshoved 5, Kegnæs 6470 Sydals

